

Keelpillid

Keelpillidel tekitatakse heli poognaga üle keelte tõmmates või keeli sõrmedega näppides.

POOGENKEELPILLID

Primitiivseid, poognaga mängitavaid, nõrga kõlaga keelpille esines juba väga vanal ajal paljudel rahvastel. 16.-17. sajandil arenes Euroopas rohkearvulistest poogenkeelpillidest neli klassikalist vormi: viiul, altviiul ehk vioola, tšello ja kontrabass. 16.-18. sajandi keskpaigani saavutasid itaalia pillimeistrid **Amatid**, **Stradivarid**, **Guarnerid** ületamatuid tulemusi. Vanade meistriviiulite täiuslikkus on tänaseni lahendamata saladus.

Mänguvõtted on kõigil poogenpillidel sarnased. Vasaku käe sõrmedega surutakse keeled vastu sõrmlauda, et saada vajalik helikõrgus, paremaga hoitakse poognat. Peale poognaga jõhvipoolega mängimist kasutatakse vahel ka puupoolega keelte löömist – **col legno** ning sõrmedega keelte tõmbamist – **pizzicato**. Roobile, mis hoiab keeli, võib asetada kammikujulise **sordiini** – helisummuti, mis muudab kõlavärvi pehmemaks ning summutab helisid. Vasaku käe randme kiire liikumise ja sõrmedega keeltele vajutamiselega saab heli vibreerima panna, mis annab keelpilli kõlale iseloomuliku laulvuse – **vibrato**.

Klahv- ja puhkpillidel kõlab klahvi klapi allavajutamisel juba valmishäälestatud helikõrgus. Helikõrguse määramine poogenkeelpilledel sõltub aga mängija kuulmisest. Üldreeglina on kõikidel **poogenpillidel 4 keelt**, kontrabassidel vahel ka 5.

Keelpillide ehitus

Keelpillide valmistamisel kasutatakse mitut liiki puitu – peamiselt vahtrat, kuuske ja musta pööki. Pillide kere moodustab piklik **kõlakast**, mille kaas ja põhi on natuke kumerad. Kõlakasti sees on kaks f-tähe kujulist **kõlaava**. Kõlakast muudab kõla tugevamaks ja kõlavamaks, annab pillile oma kõlavärvi ja varjundi. Kujult on pillid sarnased, kuid erinevad suuruse ja häälestuse poolest. **Kõlapulga** paigutamisest pilli sees õigesse kohta oleneb väga suurel määral pilli kõla täiuslikkuses. Keelpillid koosnevad kõlakastist, millel kinnitub **kael**, kaela külge on omakorda kinnitatud keerduv pea ehk **tigu**. Teo alaosast käivad läbi **häälestuspulgad**, mille külge kinnituvad **pilli keeled**. Häälestuspulki keerates saab keeli pingutada ja nii pilli häälestada. Mida pikem on pillikeel, seda madalamat heli ta tekitab. Pillikeele helikõrgus sõltub ka tema jämedusest. Peenem keel teeb kõrgemat, jämedam madalamat häält. Viiuli teises otsas kinnituvad keeled **keelehoidjale**. Keelehoidja pannakse kõlakasti laiema otsa külge **nööbiga**. Selleks et viiuli keeled oleksid parajal kõrgusel sõrmlaua kohal, on kõlakasti keskpaigas kahe kõlaava vahel **roop** ja sõrmlaua lõpus teo juures **sadul**. Roop ja sadul kannavad pillikeeli. **Poogen** on puust vibu, millele on kinnitatud hobusejõhvid, neid on viiuli ja vioolal tavaliselt 150-200, tsellol 220-250, kontrabassipoognas 250-300. Poogna alumist osa nimetatakse **konnaks**, selle sees oleva kruviga saab jõhve pingutada. Vanasti valmistati keeled looma soolest, tänapäeval aga metallist, sünteetilisest materjalidest. Keelte alla pilli kaelale on paigutatud mustast puust valmistatud **sõrmlaud**. Viiuli ja vioolamängijad kasutavad löua toetamiseks puidust valmistatud **lõuahoidjat**, see kinnitatakse metallklambriga pilli külge. Pilli ja õla vahele kinnitatakse aga **tugisild**. Need aitvad hoida pilli mängimisel paremas asendis.